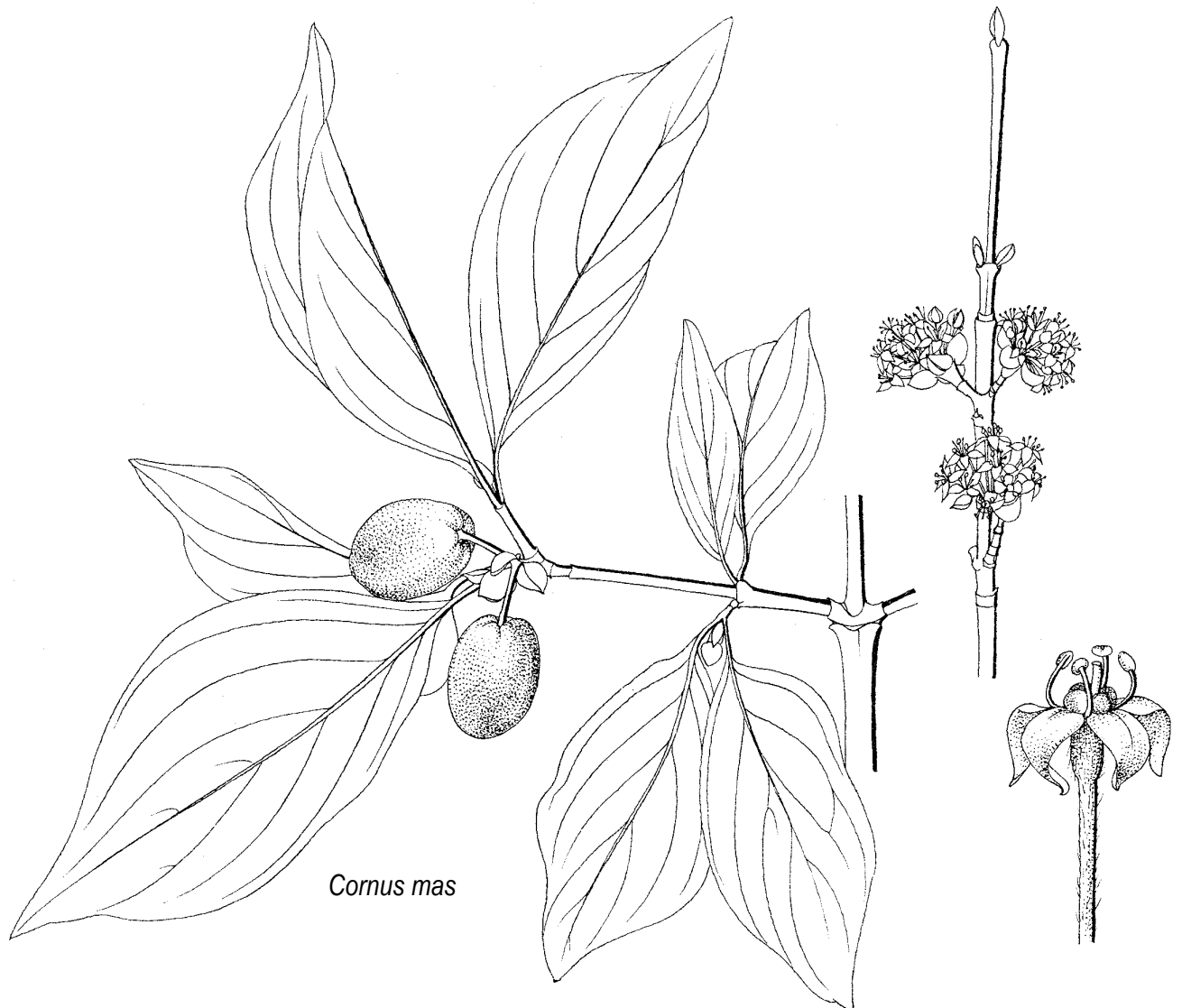

**Első félévi növényismereti anyag
a Tájrendező és Kertépítő mérnök alapszak (BSc)
hallgatói számára**

2022

EUMYCOTA — VALÓDI GOMBÁK törzse

BASIDIOMYCOTINA — BAZÍDIUMOSGOMBÁK altörzse

HYMENOMYCETES — TERMŐRÉTEGES GOMBÁK osztálya

Agaricales — Csiperkealkatúak rendje

Agaricaceae — Csiperkefélék családja

1. <i>Agaricus bisporus</i> (kétspórás csiperke)		<u>Tenyésztest:</u> gombafonalból (hifa) álló szövedék (micélium) a talajban; <u>termőtest:</u> tönk + kalap; fehér kalapbőr, a tönkön gallér, rózsaszínű, később csokoládébarna lemezes termőrétegtartó, szaprobionta; <u>bazidiospóra.</u>	●Termesztett gomba
---	--	--	--------------------

Polyporales — Taplóalkatúak rendje

Polyporaceae — Likacsosgomba-félék családja

2. <i>Fomes fomentarius</i> (bükkfa-tapló)		<u>Tenyésztest:</u> micélium a fában, <u>termőtest:</u> élő krusztotécium; csöves (pórusos) termőrétegtartó, fehérkorhasztó nekrotrof parazita; <u>bazidiospóra.</u>	●Farontó gomba, gyógygomba
---	--	--	----------------------------

HEPATOPHYTA — MÁJMOHÁK törzse

MARCHANTIOPSIDA — MÁJMOHÁK osztálya

Marchantiales — Csillagos májmohák rendje

Marchantiaceae — Májmohafélék családja

3. <i>Marchantia polymorpha</i> (csillagos májmoha)		Haploid mohanövényke, rhizoidok, <u>villás elágazású dorziventrális teleptest;</u> kétlaki; a teleptest felületén rügykosárcák	●Gyomnövény: nedves helyeken (pl. üvegházakban)
--	--	--	---

BRYOPHYTA — LOMBOSMOHÁK törzse

BRYOPSIDA — LOMBOSMOHÁK osztálya

Dicranales rend

Ditrichaceae — Őszmohafélék családja

4. <i>Ceratodon purpureus</i> (parázmoha)		Fonals előtelep, <u>haploid mohanövényke,</u> párnaszerű gyejét rhizoidok rögzítik; vöröses spóratartó nyél, hegyes-lándzsás levélkék; kétlaki moha.	●Gyomnövény
--	--	--	-------------

MONILOPHYTA — PÁFRÁNYOK ÉS ZSURLÓK törzse

POLYPODIOPSIDA († PTEROPSIDA, † FILICOPSIDA) — PÁFRÁNYALAKÚAK osztálya

Polypodiales — Édesgyökerű páfrányfélék rendje

Dryopteridaceae — Pajzsikafélék családja

5. <i>Dryopteris filix-mas</i> (erdei pajzsika) őshonos, kozmopolita faj	H.	<u>Csak járulékos gyökerek</u> fejlődnek, mert az embriónak nincsen gsököcskéje, azaz <u>unipoláris</u> az embrió; gyöktörzs (rizóma); szárnyasan összetett levél, a levélkék szeldeltek, csipkés szélűek fonákukon kerek <u>szórusokban</u> sporangiumok, sporotrofofillum.	●Dísznövény: levéldísznövény
--	----	--	------------------------------

Oleandraceae — Szobapáfrányfélék családja

6. <i>Nephrolepis exaltata</i> (szobapáfrány) Afrika	E., (G.)	Csak járulékos gyökerek; egyszeresen szárnyasan összetett levél — <u>sporotrofofillum,</u> kerek szórus, <u>ostorinda;</u> szobanövény	●Dísznövény: levéldísznövény
--	----------	--	------------------------------

Polypodiaceae — Édesgyökerű páfrányfélék családja

7. <i>Platyserium alcicorne</i> (szarvasagancs-páfrány) DK-Ázsia	E.	Csak járulékos gyökerek; felemáslevelűség (<u>heterofillia</u>): egyrésztük humuszképző levél, másik részük agancsszerű fotoszintetizáló levél, rajtuk spórákkal (<u>sporotrofofillum</u>), nagy, összefüggő, barna <u>szórusmezők;</u> szobanövény.	●Dísznövény: levéldísznövény
--	----	--	------------------------------

GINKGOPHYTA — GINGKÓALKATÚ NYITVATERMŐK törzse

GINKGOPSIDA — GINKGOFÁK osztálya

Ginkgoales — Ginkgofélék rendje

Ginkgoaceae — Ginkgofélék családja

8. <i>Ginkgo biloba</i> (ginkófa, páfrányfenyő) Kína: Szecsuan	MM.	Kétlaki, lombhullató, nyitvatermő, magas fa, rövid- és hosszúhajtások; kétkaréjú levéllemez, <u>villás nyitott erezet</u> , hosszú kocsányú páros magvak, kettős maghéj (<i>sarcotesta</i> , <i>sclerotesta</i>). ●Dísznövény
--	-----	--

PINOPHYTA — FENYŐALKATÚ NYITVATERMŐK törzse

PINOPSIDA (†CONIFEROPSIDA) — FENYŐK OSZTÁLYA

Pinales († Coniferales) — Fenyők rendje

Pinaceae († Abietaceae) — Fenyőfélék családja

9. <i>Pinus nigra</i> (feketefenyő) Mediterráneum, Balkán-félsziget	MM.	Idős korban szétterülő koronájú faj, nyalábos tűjű, (kéttűs) fenyőféle: <u>törpehajtásain 2 db, 10 cm-nél hosszabb, sötétzöld tűlevel fejlődik</u> ; egylaki; fásodó női toboz-virágzat, (apofízis, umbó); szélmegporzás, gyantajaratok; lapokban leváló szürkésfehér héjkéreg. ●Dísznövény, erdészeti fa
10. <i>Pinus sylvestris</i> (erdei fenyő) Őshonos, eurázsiai flóraelem	MM.	Terebélyes koronájú fa, nyalábos tűjű, (kéttűs) fenyőféle: <u>törpehajtásain 2 db, 5-8 cm hosszú, csavarodó, világosabb zöld tűlevel</u> ; egylaki; fásodó női toboz-virágzat, (apofízis, umbó); szélmegporzás, gyantajaratok; a törzs felső részén répaszínű héjkéreg. ●Dísznövény, erdészeti fa
11. <i>Larix decidua</i> (vörösfenyő) Alpok, Kárpátok	MM.	Lombhullató tűlevelű fa; <u>rövidhajtáson</u> csomókban 20–30 db puha tűlevel, <u>hosszúhajtáson</u> szórtan álló tűlevelek; ággal együtt lehulló tobozok, egylaki. ●Dísznövény, erdészei fa
12. <i>Abies nordmanniana</i> (kaukázusi jegenyefenyő, nordmann fenyő) Kaukázus	MM.	Magas fa szabályos körökben elhelyezkedő oldalhajtások, a tűlevelek egyesével állók, csúcsuk lekerekített, <u>széles alappal ízesülnek</u> a szárhoz, fonákukon két szabályos <u>viaszcsík</u> ; a tobozok vöröses-barnák, 15 cm hosszúak, a meddőpikkely kilógó, a tobozok éretten <u>szétesők</u> . ● Díszf

Cupressales – Ciprusfélék rendje

Cupressaceae — Ciprusfélék családja

Cupressoideae alcsalád

13. <i>Platycladus orientalis</i> (syn. <i>Thuja</i> , <i>Biota orientalis</i> .) (keleti tuja, életfa) Kína, Belső-Ázsia	MM.	Széles oszlop alakú, pikkelylevelű örökzöld fa; hajtásai függőleges síkokba rendeződne; tobozai <u>szarvacskásak</u> , magvai szárnyatlanok; szárazságtűrő. ●Dísznövény
14. <i>Juniperus communis</i> (közönséges boróka) őshonos, északi mérsékeltövi faj	M.	Kétlaki örökzöld fa; hegyes <u>tűlevelei 3-as örvökben</u> állnak; éretten sötétkék <u>tobozbogója</u> élelmiszeripari alapanyag (gin, borovicska; pácfűszer). ●Dísz- és fűszernövény

MAGNOLIOPHYTA († ANGIOSPERMATOPHYTA) — ZÁRVATERMŐK törzse

LILIOPSIDA — EGYSZIKŰEK osztálya

Liliales — Liliomvirágúak rendje

Colchicaceae — Kikericsfélék családja

15. <i>Colchicum autumnale</i> (őszi kikerics) őshonos, közép-európai (szubmediterrán) faj	G.	Hagymagumós; tőleveleit és 3-rekeszű toktermését tavasszal hozza, ősszel csak a hosszú lepelcső bújik elő a talajból, <u>erősen mérgező, kolchicin alkaloid.</u> ●Dísznövény
---	----	---

Asparagales — Spárgavirágúak rendje

Amaryllidaceae († Alliaceae) — Amarilliszfélék († Hagymafélék) családja

Allioideae alcsalád — Hagymafélék alcsaládja

16. <i>Allium cepa</i> (vöröshagyma) Közép-Ázsia	G.	<u>Hagymatest</u> (földalatti módosult hajtás); a tőkocsány és a levél hengeres, üreges; ernyő virágzat; virágzati buroklevél; 3-tagú virágok, <u>toktermés; illóolaj.</u> ●Zöldség- és fűszernövény
--	----	---

Asparagaceae — Spárgafélék családja

17. <i>Asparagus officinalis</i> (közönséges spárga, nyúlárnyék) őshonos, eurázsiai faj	G.	<u>Kétlaki</u> , a talajban lévő rizómából tavasszal hajtáskezdemények (spárgasípok) indulnak a felszínre; keskeny korlátolt növekedésű levélszerű szártagokkal (<i>fillokládium</i>) fotoszintetizál; piros <u>bogyótermés.</u> ●Zöldségnövény
18. <i>Ruscus aculeatus</i> (szúrós csodabogyó, egértövis) őshonos, atlanti-mediterrán faj	N., G.	<u>Kétlaki</u> ; rizómás, elágazó szárú örökzöld növény; széles, hegyes csúcsú korlátolt növekedésű, szúrós csúcsú, levélszerű szártagok (<i>fillokládium</i>); piros <u>bogyótermés; védett faj.</u> ●Dísznövény
19. <i>Convallaria majalis</i> (gyöngyvirág) őshonos, európai faj	G.	Fürtös elágazású tarack, végein rövid gyöktörzsek, sarjtelep (polikormon) képző; elliptikus levelek, forrt levélhüvely; tőkocsány, egyszerű fürtvirágzat, bókoló, forrt leplű, 3-tagú virágokkal; piros <u>bogyótermés; mérgező.</u> ●Dísznövény

Iridaceae — Nőszirmfélék családja

20. <i>Iris germanica</i> (kék nőszirm) Mediterrán eredetű	G.	Vastag gyöktörzs; kard alakú unifaciális levél; legyező virágzat, kék lepel, lefelszerű bibekarájok, csak 3 porzó; alsó állású magház, <u>3-rekeszű toktermés.</u> ●Dísznövény
--	----	---

Arecales — Pálmavirágúak rendje

Arecaceae — Pálmafélék családja

21. <i>Phoenix canariensis</i> (kanári datolyapálma) Kanári-szigetek	MM.	Egyenes, el nem ágazó pálmatorzset nevel; <u>szárnyasan összetett levelei</u> vannak; a legelső levélkeparók tövisekké módosulnak; fejlődő bugavirágzatát buroklevél (<i>spatha</i>) védi; <u>kétlaki növény; bogyótermés.</u> ●Dísznövény
--	-----	---

Poales — Pázsitfűvirágúak rendje

Typhaceae — Gyékényfélék családja

22. <i>Typha angustifolia</i> (keskenylevelű gyékény) őshonos, kozmopolita faj	HH.	Gyöktörzsos, vízi évelő; két sorban (váltakozva) álló, ~1 cm széles levelek, bennük légjáratok; egylaki; hengeres <u>torzsavirágzat</u> , alsó részén termős, csúcsán porzós virágok; szőrös <u>szemtermés.</u> ●Társulásalkotó faj, kézműves hasznosítású
--	-----	---

Cyperaceae — Palkafélék családja

23. <i>Cyperus alternifolius</i> (vízipálma) Madagaszkár	G.	Rizóma; <u>palkaszárán</u> egy hosszú ízköz emeli ki a generatív részeket. Keskeny-szálas, <u>fortt levélhüvelyű</u> levelek; szélmegporzású, csupasz virágok füzérekben; cönokarp termőtájból makktermés fejlődik. ●Dísznövény
--	----	--

Poaceae († Gramineae) — Pázsitfűfélék családja

24. <i>Lolium perenne</i> (angolperje) őshonos, kozmopolita faj	H.	Rövid tarack; gyepes növekedésű faj, sima feleületű <u>szalmaszár</u> ; <u>nyitott levélhüvely</u> ; a füzérek füzérbe állnak össze (<u>kalász</u>), a füzérek élükkel fordulnak a virágzati tengelyhez; toklász, <u>szemtermés</u> ; nyírható pázsitok fő növénye, vízigényes. ●Pázsitalkotó
25. <i>Agropyron repens</i> (syn. <i>Elymus r.</i>) (közönséges tarackbúza) őshonos, északi mérsékelt övi faj	G.	Magasnövésű, hosszú tarackos gyomnövény; <u>szalmaszár</u> ; <u>nyitott levélhüvely</u> ; az ülő füzérek lapjukkal fordulnak a kalász tengelyéhez; toklászos <u>szemtermés</u> ; nehezen irtható. ●Gyomnövény
26. <i>Cynodon dactylon</i> (réti csillagpázsit) őshonos, kozmopolita faj	G.	Hosszú tarackos gyomnövény; a tarack szárcsomóink járulékos gyökerek erednek, rövid, szürkészöld levelek; apró, ibolyás színű füzérei szabályos, ernyőben álló, zsinórszerű füzérekbe (kalász) rendeződnek; <u>szemtermés</u> ; nehezen irtható. ●Gyepalkotó, gyomnövény is
27. <i>Phragmites australis</i> (nád) őshonos, kozmopolita faj	G., HH.	Rizóma hosszú tarackokkal; üreges, fásodó <u>nádszár</u> ; nyitott levélhüvely; kemény, szálas 2-4 cm széles levéllemez; nyelvecske helyett szőrkoszorú, terebélyes <u>buga virágzat</u> ; szélmegporzás, <u>szemtermés</u> . ●Gyomnövény is
28. <i>Digitaria sanguinalis</i> (pirók ujjasmuhar) őshonos, kozmopolita faj	Th.	A <u>szalmaszár</u> végén a füzérek több vékony, ritkásabb, lilás kalászt alkotnak, amelyek szabálytalan csoportokban állnak; levéllemez pillás; szúrós, toklászos <u>szemtermés</u> . ●Gyomnövény
29. <i>Calamagrostis epigeios</i> (siska nádtippán) őshonos, eurázsiai	H.	Tarackoló, sarjtelepet képző magas fű; <u>szalmaszáron érdes, szürkés levelek</u> ; nyitott levélhüvely; a füzérek felálló bugát alkotnak; szélmegporzású; toklászos <u>szemtermés</u> ; <u>degenerációt jelez</u> . ●Gyomnövény
30. <i>Zea mays</i> (kukorica) Közép-Amerika	Th.	Pányvázó légygyökerek (koronagyökerek); <u>tömör szalmaszár</u> ; egyivarú virágok, egylaki; csúcsi porzós bugavirágzat („címer”), levélhónalji termős torzsavirágzat; virágzati buroklevél („csuhé”, „fosztás”); bibeszálak („bajusz”); keményítő tartalmú csupasz <u>szemtermés</u> . ●Gabona- és takarmánynövény
31. <i>Triticum aestivum</i> (közönséges búza) Elő-Ázsia	Th.	Erőteljes gyökérzet; hosszú <u>szalmaszáron</u> szürkés levelek; nyitott levélhüvely; hosszú fülecske, levágott nyelvecske, <u>kalász virágzat</u> négyoldalú, szélmegporzású; toklász és pelyva; keményítőt és fehérjét (siker) tartalmazó <u>szemtermés</u> . ●Kenyérgabona

Commelinales — Kommelinavirágúak rendje

Commelinaceae — Kommelinafélék családja

32. <i>Zebrina pendula</i> (zebrapletyka, ámpolnavirág) Közép-Amerika	Ch.	Hajtáseredetű gyökerek; <u>csüngő, heverő szár, fejlett szárcsomókkal</u> ; a levél lándzsás, színe ezüstösen csíkos, fonáka bíborszínű; <u>fortt levélhüvely</u> ; levélhónalji bogas virágzat, a <u>virágtakaró különemű: 3 csésze, 3 szírom</u> ; rovarbeporzású; <u>toktermés</u> . ●Szobai dísznövény
---	-----	---

Zingiberales — Gyömbérvirágúak rendje

Cannaceae — Kannafélék családja

33. <i>Canna × generalis</i> (rózsánád, kánna) Dél-amerikai és délkelet-ázsiai szülőfajok hibridje	G.	Gumós gyöktörzs. a levélhüvelyekből <u>álszár</u> alakul; széles lándzsás levéllemez, forgó virágzat, <u>aszimmetrikus virág</u> ; a porzók szíromszerűek; mindössze egy portokfél termel pollent; <u>tüskés toktermés</u> . ●Dísznövény
---	----	---

ROSOPSIDA — VALÓDI KÉTSZIKÚEK osztálya

Ranunculales — Boglárkavirágúak rendje

Berberidaceae — Sóskaborbolyafélék családja

34. <i>Berberis vulgaris</i> (sókaborbolya) őshonos, európai faj	N.	Visszás-tojásdad, szálkásan fűrészes szélű levelek, a hosszúhajtásokon <u>levéltövis</u> ek; fűrtvirágzat; oxálsavtól savanyú, hosszúkás, piros, monokarp <u>bogyótermés</u> , sárga színű <i>berberidin</i> alkaloid a fatestben. ●Dísznövény
--	----	---

Ranunculaceae — Boglárkafélék családja

35. <i>Clematis vitalba</i> (erdei iszalag) őshonos, európai faj	N-E.	Kúszócserje (=lián), keresztben átellenes levélállás, páratlanul szárnyasan összetett levelek, levélnyélkacs (levélgerinckacs); egynemű, négytagú virágtakaró, sok porzó, <i>apokarp</i> termőtáj, repítő bibeszálás <u>aszmagcsoport termés</u> . ●Gyomnövény
--	------	---

Papaveraceae — Mákfélék családja

36. <i>Chelidonium majus</i> (vérehulló fecskefű) őshonos, eurázsiai faj	H.	Vastag, elágazó rizóma, dudvaszár, szárnyasan szeldelt levelek; csipkés levélszél; két termőlevélből alakuló rámás <u>toktermés</u> , alkaloid-tartalmú, narancssárga <u>tejnedvét</u> régen szemölcsirtásra használták; <u>mérgező</u> . ●Gyógy- és gyomnövény
--	----	--

Proteales — Próteavirágúak rendje

Platanaceae — Platánfélék — családja

37. <i>Platanus acerifolia</i> (syn. <i>P. hybrida</i>) (juharlevelű platán) Ny-Mediterrán (vitatott)	MM.	Lapokban lehámló héjkéreg, szórt levélállás, ölbefogottan karéjos levél; levélalapba rejtett rügy, galléros pálha; egylaki, gombvirágzat, szélmegporzás, apokarp termőtáj, <u>aszmagcsoport-terméságazat</u> ; vízigényes parkfa, útsorfa. ●Dísznövény
---	-----	---

Saxifragales — Kőtörővirágúak rendje

Crassulaceae — Varjúhájfélék családja

38. <i>Sedum acre</i> (borsos varjúháj) őshonos, európai faj	Ch.	Párnás növésű; <u>levélszukkulens</u> . tojásdad, apró, húsos levelek csípős ízűek; bogas virágzat; öttagú, sárga virág; apokarp termőtájából <u>tüszőcsokor-termés</u> ; sziklakertbe ültethető. ●Dísznövény
--	-----	--

39. <i>Sempervivum tectorum</i> (házi kövirózsa) Mediterráneum	Ch.	Tőszár; lapos <u>pozsgás levelekből</u> tölevélrózsa; bogas virágzat; virágzás után elpusztul; az indák végén sarj-tölevélrózsák fejlődnek; apokarp tűszőcsokor termés; sziklakerti dísz, présnedve fűfájásra jó. ●Dísznövény
--	-----	--

Vitales — Szőlővirágúak rendje

Vitaceae — Szőlőfélék családja

40. <i>Vitis vinifera</i> (bortermő szőlő) Mediterrán–Elő-Ázsiai– Kaukázusi eredetű, ősi kultúrnövény	N-E.	Elágazó <u>ágkacsokkal</u> (valójában szárkacsokkal) kapaszkodó kúszócserje, két kacsos nódusz után egy kacs nélküli: „ <u>váltakozó kacsképződés</u> ”; lefoszló héjkéreg; szórt átellenes (váltakozó) levélállás; tenyeresen tagolt (karéjos–osztott) fogas szélű levél; himnős vagy egyivarú virágok, bugavirágzat (összetett fűrt); <u>termése kétrekeszű bogyó</u> , igen változatos alakú és színű; több száz fajtája ismert. ●Gyümölcs- és bortermő növény
41. <i>Parthenocissus inserta</i> (közönséges vadszőlő) É-Amerika keleti partvidéke	N-E.	Paraszemölcsös vessző; 2-5-ágú ágkacs (valójában szárkacs); hosszú nyelű, 5-tagú, tenyeresen összetett levél, piros lombszínűződés; összetett bogas (bogernyő) virágzat; fekete <u>bogyótermés</u> ; elvadult és meghonosodott. ●Dísznövény

Celastrales — Kecskerágó-virágúak rendje

Celastraceae — Kecskerágófélék családja

42. <i>Euonymus europaeus</i> (csíkos kecskerágó) őshonos, európai faj	M.	Lassan tarackoló kis fa, egyszerű, elliptikus levelei keresztben átellenesen állnak; sötétzöld vesszőin 4 paraléc fut végig; levélhóralji bogas virágzat, <u>4 élű 4 rekeszű rózsaszín toktermés</u> ; fehér magvait narancssárga magköpeny (<i>arillus</i>) borítja. ●Dísznövény is
--	----	---

Malpighiales — Malpighicserje-virágúak rendje

Euphorbiaceae — Kutya-tejfélek családja

43. <i>Ricinus communis</i> (ricinus) Kelet-Afrika	M.	Viaszos felületű dudvaszár; szórt állású, igen nagy levelei tenyeresen, osztottak, fűrészes szélűek, a <u>levélnyel pajzsosan illeszkedik</u> (összenőtt levélváll); levélhóralji és hajtásvégi kettős-bogas fűrtvirágzatok; egyivarú, egylaki virágok, elágazó porzószalag; cönokarp termőtájból <u>3 rekeszű, 3 magvú toktermés</u> alakul; a magvakon a köldök nagy hangyakenyérré (<i>elaioszóma</i> , <i>karunkula</i>) alakult, olajos endospermium; egynyáriként ültetik, <u>mérgező</u> . ●Dísznövény, gépolajat is ad
--	----	---

Salicaceae — Fűzfavirágúak családja

44. <i>Populus x canescens</i> (<i>Populus alba</i> x <i>P. tremula</i>) (szürke nyár) őshonos, dél-eurázsiai faj	MM.	Terebélyes, <u>gyökérsarjas fa</u> ; kérge szürkés; <i>topofízis</i> : a hosszú hajtáson a levél nagy, szabálytalanul hegyesen karéjos, fonáka szürkén molyhos, a rövidhajtáson kicsi tojásdad, sekélyen, ívesen karéjos, kopaszodó fonákú levelek, csupasz, egyivarú virágok <u>barkavirágzatokban</u> , <u>kétlaki</u> , szélbeporzás; <u>toktermés</u> szőrös magvakkal. ●Ipari fa: puhafa
45. <i>Salix alba</i> (fehér fűz) őshonos, eurázsiai faj	MM.	<u>Tősarjas</u> puhafa, egy rügypikkely; hosszúkás–lándszás, fűrészes szélű, pálhás, gyéren szőrös levél; egyivarú, csupasz virágok egyszerű fűzvirágzatokban; <u>kétlaki</u> ; rovarmegporzás; cönokarp termőtájból <u>toktermés</u> fejlődik; szőrös magok; szalicilsav tartalom (aszpirin), csüngő ágú változata: a szomorúfűz. ●Dísznövény

Fabales — Hüvelyesek rendje

Fabaceae — Pillangósvirágúak családja

46. <i>Sophora japonica</i> (japánakác) Japán	MM.	Vesszői zöldek, <u>fehér paraszemölcsökkel</u> , rügyei levélalapba rejtettek; páratlanul szárnyasan összetett levelek, a levélkék hegyes csúcsú; terebélyes bugavirágzat; fehér <u>pillangós virág</u> ; monokarp termőtájból nyálkás falú, <u>cikkes hüvelytermés</u> fejlődik. ●Dísznövény
47. <i>Trifolium repens</i> (fehér here) őshonos, kozmopolita faj	H.	Kúszó, legyökerező hajtás; hármasan összetett pálhalevél; <u>pillangós virág</u> , fehér fejecske virágzat hosszú virágzati kocsányon; <u>egymagvú hüvelytermése</u> nem nyílik fel („hüvelymakk”). ●Gyepalkotó
48. <i>Robinia pseudoacacia</i> (fehér akác) Észak-Amerika	MM.	Gyökérsarjak; bordás vessző, félig a héjkéregbe rejtett rügyekkel; <u>pálhatövis</u> ; páratlanul szárnyasan összetett levél, levélkék lekerekítettek; fűrtvirágzat; <u>lapos hüvelytermés</u> . ●Mézelő, tűzi- és ipari fa, dísz- és gyomnövény
49. <i>Phaseolus coccineus</i> (tűzbab) Közép-Amerika	Th-E.	Orsógyökér, csavarodva kúszó szár (szárkacs), hármasan összetett levelek; levélhónalji fűrtvirágzat, bíborszínű pillangós virág, <u>többmagvú hüvelytermés</u> . ●Zöldségnövény
50. <i>Amorpha fruticosa</i> (gyalogakác) Észak-Amerika	N.	Sima héjkéreg; páratlanul szárnyasan összetett levél; felálló fűrtvirágzat, lila pillangós virág, <u>csak vitorlával</u> , kiálló porzókkal; bibircses felszínű <u>hüvelymakk</u> termés; veszélyes inváziós faj. ●Dísz- és gyomnövény

Rosales — Rózsavirágúak rendje

Rosaceae — Rózsafélék családja

1. Maloideae alcsalád — Almafélék alcsaládja

52. <i>Pyrus communis</i> (nemes körte) Elő- és Közép-Ázsia, Európa	M., MM.	Multihibrid kultúrfaj; levélnyele rövidebb a tojásdad lemeznél (de meghaladja a levéllemez felét; merőlegesen a nyélbe futó levélváll); <u>fűrtös virágzat</u> , 5-tagú, különmemű virágtakaró; <u>sötét portok</u> ; apokarp termőtájból hártás falú tüzöcsokor alakul, <u>körte áltermés</u> (a vacok és a kocsány egy része is elhúsosodik); a magokat <u>kősejtek</u> védik. ●Gyümölcstermő növény: almatermésű
53. <i>Pyrus pyraster</i> (vadkörte, vackor) őshonos, európai faj	M., MM.	Rövidhajtásai ágtövissé módosulnak; levélnyele hosszabb a kerek levéllemezénél; puhuló (szotyósodó), gömbölyű <u>alma áltermés</u> ; <u>kősejtek</u> . ●Vad gyümölcs és a nemes körte alanya
54. <i>Malus domestica</i> (nemes alma) Elő-Ázsia, Európa	M., MM.	Kultúrfaj; <u>molyhos rügyek és vesszővégek</u> ; csipkés-fűrészes szélű tojásdad levél; az ékvállú levél nyele rövidebb a lemez felénél; <u>bogas virágzat</u> ; öttagú, különmemű virágtakaró; sárga portok; apokarp termőtájból tüzöcsokor termés fejlődik, <u>alma áltermés</u> . ●Gyümölcstermő növény: almatermésű
55. <i>Cydonia oblonga</i> (közönséges birs) Közép- és DNy-Ázsia	M, (N).	Épszélű, tojásdad, a fonákon szürkén <u>molyhos levelek</u> ; pálhalevél, <u>magányos hajtásvégi virágok</u> , nagy méretű, illatos, molyhos <u>alma-áltermés</u> , <u>kősejtekkel</u> . ●Gyümölcstermő növény: almatermésű, alany
56. <i>Sorbus domestica</i> (házi berkenye) őshonos, szubmediterrán faj	M.	Kopasz, enyves rügyek; páratlanul <u>szárnyasan összetett levél</u> , egyenes vállú levélkék; tüzöcsokor; barnás, 2-3 cm-es <u>alma áltermések</u> összetett bogernyőben. ●Vadgyümölcs
57. <i>Crataegus monogyna</i> (egybibés galagonya) őshonos, eurázsiai faj	M.	Ágtövis; szárnyasan erezett, hasadt-osztott levél; bogernyő virágzat; monomer termőből fejlődő piros <u>alma áltermés</u> , benne egy <u>fás falú tüzötermés</u> (csontáralma). ●Gyógynövény

2. Rosoideae alcsalád — Rózsafélék alcsaládja

58. <i>Rubus caesius</i> (hamvas szeder) őshonos, eurázsiai faj	H., Ch.	<u>Ívesen lehajló</u> , csúcsával legyökeresedő tüskés vessző; hármasan összetett levél; bogernyőben álló szabadszirmú, 5-tagú virágok; apokarp termőtájból <u>kék csonthéjas terméscsoport</u> . ●Vadgyümölcs
59. <i>Rosa canina</i> (gyepűrózsa) őshonos, Európa, Elő-Ázsia	M., N.	Íves ágú kis bokorfa, alul kiszélesedő horgas tüskék; levélnyelhez nőtt pálha, szórt levélállás, <u>páratlanul szárnyasan összetett levelek</u> , 7 levélke rövidnyelű, fűrészkes szélű; bogas virágzat; C-vitamin tartalmú piros <u>csipkebogyó átermésében</u> alsó állású, apokarp termőtájból fejlődő aszmag terméscsoport, csészelevelei éretten lehullók. ●Gyógynövény
60. <i>Fragaria × ananassa</i> (kerti szamóca) amerikai szülőfajok hibridjei	H.	<u>Inda</u> , hármasan összetett levelek; spirociklikus virágszerkezet; mellékcésze, sokporzós; soktagú apokarp termőtájból <u>aszmagcsoport</u> termés az elhúsosodó <u>vacokkúpon</u> (epergyümölcs). ●Gyümölcstermő növény: bogyós gyümölcs

3. Prunoideae alcsalád — Csonthéjasok alcsaládja

61. <i>Prunus persica</i> (syn. <i>Persica vulgaris</i>) (őszibarack) Kína	M.	Kisfa, <u>zöldes-vöröses hajtásokkal</u> ; rövid nyelű, lándzsás levél; rózsaszínű virágok; <u>középállású</u> , monokarp termőből lédús mezokarpiumú <u>csonthéjas termés</u> , mélyen árkolt csonthéj. ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs
62. <i>Prunus armeniaca</i> (syn. <i>Armeniaca vulgaris</i>) (kajszli) Kína	M.	Vörösarna, fényes vesszők, szélesen tojásdad, hosszú nyelű, kihégyezett levelek; 5-tagú, szabadszirmú virág, piros csészelevelek; monokarp <u>csonthéjas termés</u> , a csonthéj sötétbarna, sima felületű. ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs
63. <i>Prunus spinosa</i> (kökény) őshonos, európai faj	N., M.	Sarjtelepet (<i>polikormont</i>) képző cserje, rövidhajtásai ágtövissé módosulnak; visszás-tojásdad, fűrészkes szélű levél; gömbös, kékesfekete, <u>csonthéjas termés</u> . ●Vadgyümölcs
64. <i>Prunus domestica</i> (házi szilva) Elő-ázsiai géncentrum	M.	Kultúrfaj („specioid”); csipkés–fűrészkes szélű, tojásdad, szórtan álló levél; igen változatos alakú, <u>viaszos csonthéjas termés</u> ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs
65. <i>Prunus avium</i> (syn. <i>Cerasus avium</i>) (cseresznye) őshonos, Európa, Elő-Ázsia	MM.	Gyűrűsen leváló héjkéreg, feltörő ágrendszer, vastag vesszők, hosszú- és rövidhajtás (termőnyárs), csipkés-fogazott levélszél, visszás-tojásdad, fénytelen levelek, monokarp <u>csonthéjas termés</u> . ●Gyümölcstermő növény: csonthéjas gyümölcs; erdőalkotó fa.

Elaeagnaceae — Ezüstoffélék családja

66. <i>Elaeagnus angustifolia</i> (keskenylevelű ezüstfa) Kelet-Mediterrán, közép-ázsiai faj	M.	Rossz törzsnevelő, <u>ágtövissé</u> fa; a keskeny, megnyúlt, szórt állású leveleit <u>csillag- és pikkelyszőrök</u> fedik, fonákuk ezüstös; a csésze vajsárga, <u>a pártá hiányzik</u> ; alsó állású, monokarp termőtájból <u>lisztes húsú, álcsonthéjas termés</u> fejlődik; sótűrő. ●Dísz-, mézelő- és gyomnövény
--	----	--

Ulmaceae — Szilfafélék családja

67. <i>Ulmus minor</i> (mezei szil) őshonos, európai faj	MM.	Jó sarjadóképességű, lombhullató fa; ágai gyakran <u>paralécések</u> ; a függőleges hajtásokon szórt, a vízszintes hajtásokon szórt átellenes (váltakozó) levélállás, kétszeresen fűrészkes szélű, érdesen szőrös, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> ; a virágok váltivarúak, a szinkarp termőből <u>rövid kocsányú, tojásdad, lependék (kőmyszárnyas makk) termés</u> képződik. ●Erdészeti és parkfa
--	-----	--

Cannabidaceae — Kenderfélék családja

68. <i>Humulus lupulus</i> (komló) őshonos, északi mérsékelt övi (cirkumpoláris) faj	H-E.	Gyöktörzs, felkúszó <u>lágyszára</u> jobbra tekeredő szárkacs, akaszkodó <u>horgas kapaszkodószőrök</u> , keresztben átellenes levélállás; <u>heterofillia</u> : a termős példányok felső levelei tagolatlanok, az alsók 3–5 karéjos–hasadtak; kétlaki; levélhónalji virágzatok; egynemű virágtakaró (lepel), a termős virágzat murvalevelei „tobozkát” alkotnak, mirigyszőrökben keserűanyagok; cönokarp termőtáj; <u>makktermés</u> . ●Söripari növény
69. <i>Celtis occidentalis</i> (nyugati ostorfa) É-Amerika	MM.	Kérge szürke, parás, barázdás. Szórt átellenes (váltakozó) levélállás, csupas, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> , csúcsi része fűrészszélű; cönokarp termőtájából <u>csonthéjas termés</u> fejlődik; várostűrő útsorfa és gyomfa. ●Dísz- és gyomnövény

Moraceae — Eperfafélék családja

70. <i>Morus alba</i> (fehér eperfa) Kína, adventív	MM.	A levéllemez tojásdad, szíves vállú, heterofillia: lehet tagolatlan vagy karéjos is (topofízis); <u>tejnedv</u> , egyivarú egylaki, leple virágok, cönokarp termőtáj, a termős <u>virág leple elhúsosodik</u> , <u>makkterméságazat</u> (faeper). ●Gyom- és gyümölcstermő növény
71. <i>Ficus carica</i> (füge) Kelet-Mediterráneum, Elő-Ázsia	M.	Spirálisan szórt állású, tenyeresen karéjos–hasadt levelek; levélhónalji <u>serlegvirágzatban</u> egyivarú porzós vagy női virágok, cönokarp termőtáj, az elhúsosodó virágzat <u>makkterméságazattá</u> (füge gyümölcs) fejlődik; <u>tejnedv</u> . ●Gyümölcstermő növény

Urticaceae — Csalánfélék családja

72. <i>Urtica dioica</i> (nagy csalán) őshonos, kozmopolita faj	H.	Függőleges gyöktörzs + tarackokkal <u>erőtéljes polkormon</u> , szögletes <u>dudvaszár</u> ; keresztben átellenes levélállás, tojásdad–lándzsás fűrészszélű levél, csalánszőrök; <u>kétlaki</u> , levélhónalji virágzatok; a virágtakaró leegyszerűsödő lepel; szélbeporzás; <u>makktermés</u> . ●Gyom- és gyógynövény
---	----	---

Cucurbitales — Kabakosok rendje

Cucurbitaceae — Tökösfélék családja

73. <i>Cucurbita pepo</i> (közönséges tök) Közép-Amerika	Th., Th-E.	Heverő, üreges szár; elágazó <u>ágkacs</u> ; ötszög alakú, tenyeresen tagolt levél; serteszőrös növény; <u>egyivarú</u> , <u>egylaki</u> ; levélhónalji sárga <u>fortt szirmú</u> virágok; változatos <u>kabaktermés</u> . ●Zöldségnövény
--	---------------	--

Begoniaceae — Begóniafélék családja

74. <i>Begonia semperflorens</i> (folytonnyiló begónia) Dél-Amerika	Th., Ch.	Lédús dudvaszár; szórt levélállás, <u>aszimmetrikus levéllemez</u> ; egyivarú, egylaki; a porzós virág biszimmetrikus ($\uparrow$), a női aszimmetrikus ($\downarrow$); cönokarp termőtáj, <u>alsó állású magházból</u> kialakuló, lyukakkal nyíló szárnyas <u>toktermés</u> , apró magvak. ●Egynyári dísnövény
---	-------------	--

Fagales — Bükkfavirágúak rendje

Fagaceae — Bükkfafélék családja

Fagoideae alcsalád — Bükkfafélék alcsaládja

75. <i>Fagus sylvatica</i> (bükk) őshonos, európai faj	MM.	Kérge sima, <u>világosszürke</u> ; hegyes, <u>orsó alakú rügyek</u> ; egyszerű, ékvállú, tojásdad-elliptikus <u>levél</u> , <u>széle hullámos</u> , <u>éle fiatalon pillásan szőrös</u> ; egyivarú egylaki; virágtakarója lepel, a porzós virágok összetett fejecskében, a női virágok kettesével; szélbeporzású; 4 kopácsú tüskés kupacsban 2 db 3-élű <u>makktermés</u> fejlődik. ●Erdészeti és parkfa
--	-----	---

Quercoideae alcsalád — Tölgyfélék alcsaládja

<p>76. <i>Quercus cerris</i> (csertölgy) őshonos dél-kelet európai, kisázsiai faj</p>	<p>MM.</p>	<p>Terebélyes koronájú, jó sarjadóképességű fa; <u>kérge korán repedezik</u>, a szürkésfekete dudvakéreg a repedéseken narancsos-vörösbarna elszíneződésű; a szőrös rügyeket molyhos, sallangos murvalevek borítják, amelyek csúcsi részen halmozottan elhelyezkedő rügyeken is megjelennek. Sötétzöld, karéjos <u>levelek, vastag, bőrszerű lemezzel, amelyeknek mindkét oldala érdesen szőrös</u>, nyelvük 1-3 cm hosszú; női virágok 1-2 cm rövid füzérek; a <u>makktermés 2 év alatt fejlődik ki</u>, a sallangos kupacsok a makkok $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ részét fedik be.</p> <p>●Erdészeti és parkfa</p>
<p>77. <i>Quercus robur</i> (kocsányos tölgy) őshonos, európai faj</p>	<p>MM.</p>	<p>Terebélyes koronájú, szakaszos hajtásképződésű, lombhullató fa; szórt, spirális rügyállású vesszők, a <u>csúcsi részen a rügyek halmozottak</u>; a karéjos levéllemez visszás tojásdad, a mellékerek száma több, mint a karéjok (4-6) száma, a levél válla cimpás, levélnyel rövid, 3-8 db női virág hosszú füzérek helyezkedik el; <u>a makktermés 1 év alatt fejlődik ki</u>, az enyhén <u>dudoros pikkelyű kupacsok a makkok negyed-hatod részét fedik</u>.</p> <p>●Erdészeti és parkfa</p>
<p>78. <i>Castanea sativa</i> (szelídgesztenye) őshonos, dél-európai (szubmediterrán) faj</p>	<p>MM.</p>	<p><u>Paraszemölcsös vessző</u>, hosszúkás-lándzsás alakú, kihegyezett, <u>szálkásan fogas szélű levél</u>; egylaki; lepel; összetett porzós barka, alsó részén női virágokkal; <u>szél- és rovarmegporzás</u>, cönokarp termőtájából makktermés, <u>tüskés kupacsban 3 makk (gesztenye)</u>.</p> <p>●Gyümölcstermő növény: héjas gyümölcs és dísznövény</p>

Juglandaceae — Diófafélék családja

<p>79. <i>Juglans regia</i> (közönséges dió) Balkán, Kis-Ázsia, Kaukázus</p>	<p>MM.</p>	<p>Világosszürke kéreg; szórt levélállás, páratlanul <u>szárnyasan összetett levél</u>, szív alakú levélripacs; szélmegporzás, összetett (kettősbogas) <u>porzós barkák</u>; a női virágok az idei hajtások csúcsán; cönokarp termőtáj, <u>csonthéjas jellegű áltermés (zárt kupacsú makk, „diótermés”)</u>; olajos mag.</p> <p>●Gyümölcstermő növény: héjas gyümölcs</p>
--	------------	---

Betulaceae — Nyírfafélék családja

<p>80. <i>Betula pendula</i> (közönséges nyír) őshonos, eurázsiai</p>	<p>MM.</p>	<p>Lecsüngő vesszők, gyűrűsen leváló fehér héjkéreg, kétszeresen fűrészszélű levél; egyivarú virágok <u>barkavirágzatban</u>, lombfakadás előtt nyílnak, szélmegporzás; cönokarp termőtáj, szárnyas <u>makk (=lependék) termés</u>, 3-karójú murvalevél.</p> <p>●Erdészeti faj és parkfa</p>
<p>81. <i>Alnus glutinosa</i> (enyves éger) őshonos, európai faj</p>	<p>MM.</p>	<p>Sudaras fa; levele visszás-tojásdad, ékvallú, kicsipett csúcsú, fonáka és nyele ragadós; egylaki; <u>barkavirágzat</u>; a porzós virág leples, a női csupasz, szélmegporzás; <u>makktermés</u> fásodó barkában (égetobozka). Gyökere N₂-kötő sugárgombákkal él szimbiózisban (mikodomácium); narancssárga geszt.</p> <p>●Erdészeti faj</p>
<p>82. <i>Corylus avellana</i> (közönséges mogyoró) őshonos, európai faj</p>	<p>N., M.</p>	<p>Tősarjakat fejlesztő bokorfa; széles-tojásdad, kétszeresen fűrészszélű, karéjosodó, szíves vállú, ritkán csúcsuk kihegyesedő, szőrös levélnyel; egyivarú; egylaki, szélbeporzású, 3-8 db női virág csoportosan, vegyes rügyekbe zártan fejlődik, a porzós barkák kettősbogas szerkezetűek, kifejezetten 10-15 cm hosszúak, korán virágzanak, a <u>makk-termés</u> mélyen hasadt, sallangos kupacslevelekkel fedettek; olajos mag.</p> <p>●Gyümölcstermő növény: héjas gyümölcs</p>

83. <i>Carpinus betulus</i> (közönséges gyertyán) őshonos, európai faj	MM.	Kérge szürke, hosszanti sávós; <u>kétszeresen fűrészkes szélű</u> , tojásdad, szárnyasan erezett, redőzött levél; egylaki, szélbeporzású; a porzós virágok összetett (kettősbogas) barkában, a termős virágok füzérben; <u>makk-termésén gyertyaláng alakú; 3-karéjú repítő murvalevél.</u> ●Erdészeti fafaj és parkfa
--	-----	---

Geraniales — Gólyaorrvirágúak rendje

Geraniaceae — Gólyaorrfélék családja c, z

84. <i>Pelargonium zonale</i> (kerti muskátli) Dél-Afrika	N.	Húsos, felálló szár; tenyeresen erezett, csipkés szélű, illóolaj-termelő <u>mirigyszőrös levelén</u> sötét sáv fut körbe; bogernyő virágzat, 5-tagú, szabadszirmú virág; <u>gémorr termés.</u> ●Dísznövény
---	----	---

Sapindales — Szappanfavirágúak rendje

Simaroubaceae — Bálványfafélék családja

85. <i>Ailanthus altissima</i> (bálványfa) Kína, Korea, adventív	MM.	Gyökérsarjakkal is terjedő, <u>agresszív, adventív gyomfa</u> ; ritkás ágrendszer, páratlanul szárnyasan összetett, <u>kellemetlen szagú, nagy levelekkel</u> ; szártetőző bugavirágzatok, 5–6-tagú virág, kettős virágtakaró; lehetnek himnős példányok és kétlakian csak porzós fák; apokarp termőtájból <u>lependék-terméscsoport (szárnyas aszmaqcsoport)</u> ; várostűrő. ●Gyomnövény
--	-----	---

Anacardiaceae — Kesufélék (szömörcefélék) családja

86. <i>Cotinus coggygria</i> (cserszömörce, parókafa) őshonos, Dél-eurázsiai faj	M., N.	Sarjtelepet képző tarackoló cserje; a vessző csúcsa felé <u>rövidülő ízközök</u> ; megtörve sárgarépa illatú (illóolaj); levelei szórtan állónak, kerekdedek, ép szélűek, lekerekített csúcsúak, kopaszak, hosszúnyelűek; őszi lombszíné tűzpiros; bugavirágzatában a <u>meddő virágok kocsánya szőrös</u> ; szikkadó <u>csonthéjas termés</u> ; <u>cseranyagokat</u> tartalmaz. ●Dísz- és gyógynövény
--	-----------	---

Sapindaceae — Szappanfafélék családja

Acerioideae alcsalád — Juharfélék alcsaládja

87. <i>Aesculus hippocastanum</i> (fehér vadgesztenye, bokrétafa) Balkán	MM.	Valódi csúcsrügy, <u>enyves rügpikkelyek</u> ; keresztben átellenes állású, <u>tenyeresen összetett levelek</u> ; levélmozaik; bugaszerű forgós fürtvirágzat; húsos falú, <u>tüskés toktermés</u> ; köldökfoltos mag (gesztenye). ●Dísznövény, parkfa
88. <i>Acer campestre</i> (mezei juhar) őshonos, európai faj	MM.	Lomhullató magasfa; keresztben átellenesen álló, kicsi, <u>tenyeresen tagolt, lekerekített karéjú levelek</u> , a hosszú levélnyélben tejnedv van; bogernyő virágzat, himnős virágok; hasadó <u>ikerlependék termés</u> a szárnyak egymással bezárt szöge $\pm 180^\circ$. ●Dísznövény és parkfa
89. <i>Acer negundo</i> (zöld juhar) Észak-Amerika, adventív	MM.	Zöld színű viaszos vesszők; keresztben átellenes levélállás, 3-7, karéjos levélkéből álló <u>szárnyasan összetett levelek</u> ; csüngő fürtvirágzat, egyivarú csupasz virágok, <u>kétlaki fa</u> ; szélbeporzás; hasadó <u>ikerlependék termés. Adventív!</u> ●Dísznövény, gyomfa

Sapindoideae alcsalád — Szappanfafélék alcsaládja

90. <i>Koelreuteria paniculata</i> (csörgőfa) DK-Ázsia (Korea)	M.	Gömbölyded koronájú kis fa; levelei páratlanul, szárnyasan összetettek, a levélkék hasadtak; <u>bugavirágzat</u> , apró sárga virágok, cönokarp termőtájból alakuló <u>hólyagszerű (csörgő) toktermések.</u> ●Dísznövény, gyomosít
--	----	---

Malvales — Mályvavirágúak rendje
Malvaceae — Mályvafélék családja

Tilioideae alcsalád — Hársfélék alcsaládja

<p>91. <i>Tilia tomentosa</i> (ezüst hárs) őshonos, balkáni-pannon faj</p>	<p>MM.</p>	<p>Gyakran <u>tősarjakat fejleszt</u>; nagyméretű lombhullató fa; szürkésbarnás színű kérge sokáig sima marad, később hosszasan felrepedezik, a repedések nem mélyek; szórt átellenes (váltakozó) levélállás; nagy, szíves vállú, kissé aszimmetrikus, finoman fűrészszélű <u>levéllemez</u>, <u>fonáka egyöntetűen csillagszörös</u>; bogernyő virágzat, sok porzó, rovarmegporzás, a molyhos felületű, 5-élű <u>makktermésük</u> 8-10 mm, kocsányuk a széles, enyhén molyhos repítő murvalevéllel egybenőtt; ●Mézelő, dísznövény</p>
--	------------	---

Malvoideae alcsalád — Mályvafélék alcsaládja

<p>92. <i>Hibiscus syriacus</i> (törökrozsza) Kína</p>	<p>M.</p>	<p>Tojásdad–rombusz alakú, durván fogazott, 3-karjú levelek; kettős csészekör (fellevelekből szerveződő mellécsésze), 5 szabad szírom, <u>a porzószalak csővé nőnek össze</u>; cönokarp termőtájából fejlődő toktermés; szórkoszorús magvak. ●Dísznövény</p>
--	-----------	---

Brassicales — Káposztavirágúak rendje

Brassicaceae († Cruciferae) — Keresztesvirágúak családja

<p>93. <i>Brassica oleracea</i> convar. <i>capitata</i>, provar. <i>capitata</i> (fejes káposzta) Mediterráneum</p>	<p>TH.</p>	<p>Kétéves növény; karógyökér; fél-tőlevélrózsás; <u>áttelelő óriásrügy</u> szoros, sima levelekkel; <u>csípős íz</u> (szinigrin glikozid); leveles tőszár, mely a második évben megnyúlik és sátorozó fűrtvirágzatot képez, 4 csészelevél, 4 szírom, „keresztes virág”, <u>4-főporzós</u> (A_{2+4}); <u>becőtermés</u>, benne álválaszfal (<i>replum</i>). ●Zöldségnövény</p>
<p>94. <i>Raphanus sativus</i> (retek) Mediterráneum</p>	<p>Th., TH.</p>	<p>Tőlevélrózsza, <u>gumó vagy répatest</u>; dudvaszár, szórt állású, <u>lantos levelek</u>; 4-tagú, fehér vagy lilás, keresztes virágok, <u>4-főporzós</u> (A_{2+4}); <u>zárva maradó becőtermés</u> replummal. ●Zöldségnövény</p>

Santalales — Szantálfavirágúak rendje

Santalaceae — Szantálfafélék családja

<p>95. <i>Viscum album</i> (fehér fagyöngy) őshonos, eurázsiai faj</p>	<p>E.</p>	<p><u>Félparazita</u>; örökzöld cserje; <u>fennlakó</u>; szívogyökér, álvillás elágazású zöld szár; bőrnemű, párhuzamos erű, lándzsás levél; kétlaki; leples virág; fehér bogyószerű áltermés; ragadós mag. ●Gyógynövény</p>
--	-----------	---

Caryophyllales — Szegfűvirágúak rendje

Polygonaceae — Keserűfűfélék családja

<p>96. <i>Polygonum aviculare</i> (madárkeserűfű) őshonos, kozmopolita gyom</p>	<p>Th.</p>	<p>Heverő szár; lándzsás levél; <u>pálhákürtő</u> (<i>ochrea</i>); apró levélhónalji leples virág; cönokarp termőtájából <u>leples makktermés</u> fejlődik; taposás- és szárazságtűrő. ●Gyomnövény</p>
<p>97. <i>Rumex acetosa</i> (mezei sóska) őshonos, északi mérsékelt övi faj</p>	<p>H.</p>	<p>Gyöktörzsos dudvaszárú évelő; szórtan álló, <u>dárdás vállú</u>, hosszúkás lándzsás levelek; szár csúcsán bugában álló leples virágok; <u>leples makktermés</u>; vadon réteken. ●Zöldségnövény</p>
<p>98. <i>Fallopia aubertii</i> (syn. <i>Reynoutria aubertii</i>) (tatáriszalag) Közép-Ázsia</p>	<p>N-E.</p>	<p>Gyöktörzsos kúszócserje; <u>szárkacs</u>; <u>pálhákürtő</u> (<i>ochrea</i>); tojásdad, szíves vállú, nyeles levelek; fehér, leples virágok bugavirágzatban; <u>leples makktermés</u>; szárazságtűrő kúszó díszcserje, de gyomosíthat is. ●Dísznövény</p>

Caryophyllaceae — Szegfűfélék családja

Silenoideae alcsalád — Habszegfűvek alcsaládja

99. <i>Silene alba</i> (syn. <i>Melandrium album</i>) (fehér mécsvirág) őshonos, eurázsiai faj	H., (TH.)	Dudvaszár bütykös náduszokkal; keresztben átellenes levélállás, keskeny lándzsás ülő levelek; kétlaki; kettős bogas virágzat (<i>dichasium</i>); <u>fortt csésze</u> ; <u>lizikarp</u> termőtájából <u>fogakkal nyíló toktermés</u> fejlődik. ●Gyomnövény
--	--------------	--

Alsinoideae alcsalád — Húrfélék alcsaládja

100. <i>Stellaria media</i> (tyúkhúr) őshonos, kozmopolita gyom	Th.	Ősszel csírázó, áttelelő egyéves, elfekvő hajtásai legyökeresedhetnek; keresztben átellenes levélállás, tojásdad levelek, <u>szabad csésze</u> , kétkarjú szíromlevelek; szártagjain <u>egy-egy szőrcsík</u> fut végig; <u>fogakkal nyíló toktermés</u> . ●Gyomnövény
---	-----	--

Amaranthaceae — Disznóparéjfélék családja

101. <i>Amaranthus retroflexus</i> (szőrös disznóparéj) É-amerikai eredetű kozmopolita gyom	Th.	Rózsaszínű karógyökér; <u>szőrös dudvaszár</u> ; hosszú-nyelű, tojásdad levelek; összetett, tömött bugavirágzat; egyivarú <u>leples virágok</u> , szélmegporzás; cönokarp termőtáj, egymagvú <u>csalmatok termés</u> . ●Gyomnövény: kapás gyom
102. <i>Chenopodium album</i> (fehér libatop) őshonos, kozmopolita gyom	Th.	Jelentős vastagodás nélküli <u>orsógyökér</u> ; bordás dudvaszár, hosszúnyelű, ékvállú levelek; lisztes szörzet; összetett virágzat: gomolyos fürt; <u>leples virág</u> ; cönokarp termőtájából <u>makktermés</u> fejlődik. ●Gyomnövény: kapás gyom
103. <i>Beta vulgaris</i> convar. <i>conditiva</i> (cékларépa) Mediterrán	TH.	A rövid répatest (főgyökér + <i>hipokotil</i> + szár), pH-ra nem érzékeny <u>betacián</u> : bíbor szín, különleges vastagodás: <u>polikambialitás</u> , dudvaszár, <u>leples virágok</u> bogas virágzatban, cönokarp termőtájából <u>makktermések</u> fejlődnek, hármásával összenöve terméságazatot alkotnak. ●Élelmiszeripari és zöldségnövény

Portulacaceae — Porcsinfélék családja

104. <i>Portulaca oleracea</i> (kövér porcsin) É-amerikai eredetű, kozmopolita	Th.	Húsos, heverő szár; pozsgás, ülő, ékvállú, visszás-tojásdad levél; apró, <u>leples virág</u> , együregű <u>csalmatok termés</u> ; taposás- és szárazságtűrő. ●Kapás gyomnövény
--	-----	---

Cactaceae — Kaktuszfélék családja

Opuntioideae alcsalád — Fügekaktuszfélék alcsaládja

105. <i>Opuntia phaeacantha</i> (kolorádói fügekaktusz) Észak-Amerika	Ch.	Szárszukkulens; szára pozsgás, lapos, levélszerű, korlátlan növekedésű (<i>kladódium</i>); a fiatal hajtásokon még megtalálhatók a hengeres <u>levelek</u> , de ezek hamar <u>lehullanak</u> , levélhónalji hajtások <u>areolává</u> (tövispárna) módosultak; spirális, leples, <u>soktagú virág</u> ; <u>kladódiumba süllyedt bogyószerű áltermés</u> , télálló. ●Dísznövény
---	-----	--

Cornales — Somvirágúak rendje

Cornaceae — Somfélék családja

106. <i>Cornus mas</i> (húsos som) őshonos, DK-közép-európai-pontuszi faj	M.	Keresztben átellenesen álló, egyszerű, ép levelek, az oldalerek ívesen csúcsba futók, a fonáki érzugokban pókhálószerű fehér szőrök; bors méretű gömbölyű <u>virágzati rügyek</u> 4-tagú sárga virágai lombfakadás előtt nyílnak; alsó állású, cönokarp termőtájából <u>piros álcsonthéjas termés</u> fejlődik. ●Vadgyümölcs
---	----	---

Solanales — Burgonyavirágúak rendje
Convolvulaceae — Szulákfélék családja

Convolvuloideae alcsalád — Szulákfélék alcsaládja

105. <i>Convolvulus arvensis</i> (apró szulák) kozmpolitá faj	G.	Lágyszárú, <u>tarackoló, kúszónövény</u> ; szárkacs; kopasz levelei dárda alakúak, <u>nyilas levélvállal</u> ; sugaras szimetriájú, levélhónalji magányos virágok; forrt tölcséres pártá; <u>toktermés</u> . ●Veszélyes gyomnövény
---	----	---

Solanaceae — Burgonyafélék családja

107. <i>Capsicum annuum</i> (paprika) Közép-Amerika	N.	Bogas elágazású, fásodó dudvaszár; szórt állású, egyszerű, hosszúkás-tojásdad levelek; sugaras szimetriájú, 5-tagú virág; <u>húsos falú toktermés</u> , maradó csészelevelek; csípős íz (kapszaicin alkaloid). ●Fűszer- és zöldségnövény
108. <i>Solanum lycopersicon</i> (<i>Lycopersicon esculentum</i>) (paradicsom) Dél-Amerika	N.	Mirigyszőrökkel borított, bogas elágazású, fásodó dudvaszár; váltakozó méretű levélkékből álló, <u>félbeszárnyalt levelek, osztott levélkék</u> ; bogas virágzat; 5-tagú, <u>sugaras szimetriájú, forrt szirmú</u> , sárga virágok; cönokarp termőtáj; húsos <u>bogyótermés</u> ; színanyaga a <i>likopin</i> . ●Zöldségnövény
109. <i>Solanum tuberosum</i> (burgonya) Dél-Amerika	G.	<u>Egyévesként</u> termesztett, dudvaszárú, rövid tarackok végén keményítő tartalmú <u>földalatti ággumókat</u> fejlesztő zöldségnövény; szórt állású, <u>félbeszárnyalt levelek, tagolatlan levélkék</u> ; kis, levélhónalji bogas virágzatokban fehér vagy lila virágok, zöld, <u>mérgező bogyótermés</u> . ●Zöldségnövény
110. <i>Petunia × hybrida</i> (petúnia) Dél-Amerika	Th.	Mirigyszőrös, bogas elágazású dudvaszár; szórtan álló, tojásdad-lándzsás, egyszerű, épszélű levelek; forrt csésze, forrt, sugaras, <u>tölcséres pártá</u> ; 2 kopáccsal nyíló <u>toktermés</u> . ●Dísznövény

Gentianales — Tárnicsvirágúak rendje
Apocynaceae — Meténgfélék családja

Apocynoideae alcsalád — Meténgfélék alcsaládja

111. <i>Vinca minor</i> (kis télizöld, kis meténg) őshonos, szubmediterrán közép-európai faj	Ch.	<u>Örökzöld</u> , ívesen lehajló, legyökerező szárú <u>sarjtelepes</u> növény; keresztben átellenesen álló, egyszerű, ülő, <u>ékvállú</u> , bőrnemű levelek; levélhónalji 5-tagú virágok, jellegzetesen <u>elcsavarodó, forrt szirmokkal</u> ; apokarp termőtájából <u>ikertüsző termés</u> alakul; alkaloid tartalom; árnyéki gyepfőtlő. ●Dísznövény, gyógyszeripari növény
112. <i>Nerium oleander</i> (babérrózsa, leánder) Mediterráneum	N., M.	<u>Örökzöld</u> , felfelé törekvő hajtású cserje; hármes <u>örvökben álló</u> , keskeny lándzsás, bőrnemű levelek; buga virágzatban öttagú virágok, jellegzetesen <u>elcsavarodó, forrt szirmokkal, rojtos mellékpártával</u> ; apokarp termőtájából <u>ikertüsző termés</u> alakul; mérgező tejnedv. ●Dísznövény

Asclepiadoideae alcsalád — Selyemkórófélék alcsaládja

113. <i>Asclepias syriaca</i> (selyemkóró) Észak-amerikai eredetű, adventív	G.	Nagytermetű, erőteljes szárú, <u>tarackoló gyomnövény</u> ; nagy, tojásdad levelei keresztben átellenesen állnak, mérgező <u>tejnedvet</u> tartalmaz; gömb alakú, levélhónalji ernyővirágzatok; 5 tagú rózsaszín virágok; apokarp termőtájából (<u>iker</u>) <u>tüsző termés</u> alakul, <u>repítőszőrös mag</u> . ●Gyomnövény
--	----	---

Lamiales — Árvacsalánvirágúak rendje

Oleaceae — Olajfafélék családja

114. <i>Olea europea</i> (olajfa) Mediterráneum	MM., M.	Örökzöld fa; rossz törzsképző, keresztben átellenes levélállás; egyszerű, bőrnemű lándzsás alakú, épszélű levelek, a levelek színe szürkészöld, rövid levélnyel; a fonáki oldal csillagszörös. levélhónalji bugák fehér, 4-tagú, forrt szirmú virágokkal; <u>termés csonthéjas</u> , éretten fekete színű; olajtartalmú termésfal és mag (endospermium).	●Olajnövény
115. <i>Fraxinus ornus</i> (virágos kőris) őshonos, szubmediterrán faj	MM., M.	Keresztben átellenesen álló szürke rügyek, fejlett vegyes csúcsrügyek; páratlanul <u>szárnyasan összetett levél</u> ; levélkéi szélesek; nagy, fehér <u>bugavirágzat</u> ; rovarmegporzás, <u>lependék termés</u> .	●Dísznövény
116. <i>Syringa vulgaris</i> (közönséges orgona) Balkán	M, N.	<u>Tarackoló lombhullató cserje</u> , kis fa; szívés vállú, ép szélű, keresztben átellenes állású levelek; 'iker rügyek' végálló <u>buga</u> virágzat; forrt pártá, rovarmegporzás; kétrekeszű <u>toktermések</u> .	●Dísznövény
117. <i>Ligustrum vulgare</i> (közönséges fagyal) őshonos, európai faj	N, M.	Tarackoló lombhullató cserje, keresztben átellenesen álló, kopasz, keskeny-lándzsás levelek; fehér bugavirágzat; 4-tagú, forrt pártájú virágok, fekete <u>bogyótermés</u> .	●Dísznövény

Plantaginaceae — Útifűfélék családja

118. <i>Antirrhinum majus</i> (kerti oroszlánszáj) Mediterráneum	H., Ch.	Dudvaszár, szórt állású lándzsás levelek; végálló fürtvirágzat; 5-tagú virág forrt csésze, forrt, kétajkú zigomorf pártá, <u>lyukakkal nyíló toktermés</u> .	●Dísznövény
119. <i>Plantago lanceolata</i> (lándzsás útifű) őshonos eurázsiai faj	H.	Rövid, gyöktörzs; párhuzamos erezetű, nyélbe keskenyedő vállú, keskeny lándzsás levelek; <u>tőlevélrózsa</u> , <u>tőkocsány</u> . 2–4 cm hosszú füzérvirágzat; 4-tagú forrt pártá; szélmegporzás, <u>csalmatok termés</u> .	●Gyom- és gyógynövény

Lamiaceae († Labiatae) — Ajakosok családja

120. <i>Lavandula angustifolia</i> (levendula) Nyugat-Mediterráneum	N.	Hajtásvégei télen elfagynak (<u>félcserje</u>); csupasz rügyek; <u>4-élű szár</u> ; hosszú, szálas, <u>keresztben átellenesen álló levelek</u> , rajtuk mirigy- és fedőszőrök; szártetőző álfüzér virágzat: bogas részvirágzatok; maradó csésze; <u>zigomorf, forrt ajakos pártá</u> ; <u>két főporzós</u> : A_{2+2} ; cönokarp termőtájából hasadó termés: <u>4 makkocska</u> ; <u>illóolajtartalom</u> .	●Illatszer- és dísznövény
121. <i>Salvia nemorosa</i> (ligeti zsálya) őshonos, K–DK-európai faj	H., Ch	<u>Szára 4-élű</u> ; mirigy- és fedőszőrök; csipkés szélű, hosszúság-lándzsás levelei keresztben átellenesen állnak, az alsók nyelesek; álörvös virágzat, liláskék, <u>zigomorf, forrt, ajakos pártá</u> , két porzó sztaminódiummá alakult: A_{2+0} ; <u>4 makkocska termés</u> maradó csészében.	●Vadvirág
122. <i>Salvia officinalis</i> (orvosi zsálya) Mediterráneum	N.	Örökzöld cserje; <u>szára 4 él</u> ; hosszúság-lándzsás levelei keresztben átellenesen állnak; mirigy- és fedőszőrök; álörvös virágzat, liláskék, <u>ajakos, zigomorf, forrt pártá</u> ; két porzó mézfejtővé (<u>staminódium</u>) alakult: A_{2+0} ; <u>4 makkocska termés</u> maradó csészében.	● Gyógy- és dísznövény

Boraginales — Borágóvirágúak rendje

Boraginaceae — Érdeslevelűek családja

123. <i>Symphytum officinale</i> (fekete nadálytő) őshonos, európai faj	H.	Erős gyöktörzsű, <u>serteszőröktől érdes</u> , dudvaszárú növény, széles-lándzsás, szárra futó levelekkel, forgós kettősbog (boragoid) virágzat; harang alakú, lilás vagy fehér, <u>fort szirmú</u> virágok, maradó csészében <u>4 makkocsk</u> a termés. ●Gyógynövény
---	----	---

Asterales — Fészekvirágzatúak rendje

Asteraceae — Fészekvirágzatúak családja

Carduoideae alcsalád — Bogáncsfélék alcsaládja

124. <i>Cirsium arvense</i> (mezei aszat) őshonos, eurázsiai faj	G.	Gyökérsarjas gyökerek + hengeres gyöktörzs; dudvaszár; tőlevélrózsa; levele lándzsás, karéjos, szúrósan fogas szélű; kétlaki; csak csöves virágú; a porzós <u>fészekvirágzat</u> gömbölyű, a termős fészek hengeres; bóbítás <u>kaszattermés</u> . ●Veszélyes gyomnövény
--	----	---

Cichorioideae alcsalád — Nyelves virágúak alcsaládja

125. <i>Cichorium intybus</i> (mezei katáng) őshonos, eurázsiai faj	H., TH.	Karógyökér; dudvaszár; tőlevélrózsa; kacúrosan hasogatott levelek; a <u>fészekben csak</u> kék színű, <u>nyelves</u> virágok; csupasz <u>kaszattermés</u> ; tejnedv. ●Gyomnövény
---	------------	---

Asteroideae alcsalád — Csöves virágúak alcsaládja

126. <i>Solidago canadensis</i> (kanadai aranyvessző) Észak-amerikai eredetű, adventív faj	H., G.	Terjedő tövű, <u>gyöktörzs</u> , erős dudvaszár; egyszerű, szórt állású, fogas szélű, keskeny lándzsás levelek; a sárga <u>fészkek</u> oldalra hajló <u>tömött bugavirágzatot</u> alkotnak; apró, bóbítás <u>kaszattermés</u> . ●Gyomnövény
127. <i>Callistephus chinensis</i> (kerti őszirózsa) Kína	Th.	Dudvaszár; levélállása szórt; alsó levelei tojásdadok, a felsők szálasak; a <u>fészekvirágzat</u> külső fészekpikkelyei lomblevélszerűek; virágai 5-tagúak, cönokarp termőtájból <u>kaszattermés</u> alakul. ●Dísnövény
128. <i>Conyza canadensis</i> (<i>Erigeron</i> c.) (kanadai betyárkóró) Észak-amerikai eredetű, kozmopolita faj	Th.	Ősszel csírázó, áttelelő növény; orsógyökér; érdes-szőrös, sokfészkű, elágazó dudvaszár; keskeny-szálas, lándzsás levelek, szélel terjedő bóbítás <u>kaszattermés</u> . ●Veszélyes gyomnövény
129. <i>Ambrosia artemisiifolia</i> (<i>A. elatior</i>) (közönséges parlagfű) É-amerikai eredetű, kozmopolita faj	Th.	Dudvaszár; 1–2-szer szárnyasan szeldelt, alul keresztben átellenes, fönt szórt állású levelek; <u>váltivarú egylaki</u> ; a porzós virágok kis <u>fészkei</u> szártetőző füzérben, rengeteg pollent termelnek, a termős virágok 1-virágú fészkei a levelek hónaljában fejlődnek; <u>szélmegporzás</u> ; <u>kaszattermés</u> . ●Allergén gyomnövény
130. <i>Helianthus annuus</i> (napraforgó) Észak-Amerika	Th.	Erős, magasra növő, <u>kórós szár</u> ; szíves vállú levél; érdes szőrzet; lapos virágzati tengely (fészektányér); nagy, tojásdad fészekpikkelyek; meddő zigomorf, sárga <u>nyelves virágok</u> , termékeny aktinomorf <u>csöves virágok</u> ; <u>kaszattermés</u> , <u>olajos magvak</u> . ●Olajnövény
131. <i>Helianthus tuberosus</i> (csicsóka) Észak-Amerika	G.	Erős kórós szár; tarack, <u>ággumók</u> ; ékvállú fogas szélű levél; érdes szőrzet; kis átmérőjű fészektányér; keskeny fészekpikkelyek; meddő zigomorf, sárga <u>nyelves virágok</u> , termékeny aktinomorf <u>csöves virágok</u> ; <u>kaszattermés</u> . ●Zöldség és gyom

132. <i>Dahlia × variabilis</i> (dália) Észak-Amerika	Th., (H.)	Koloncos gyökérzet (gyökérgumó); dudvaszár; keresztben átellenes levélállás; szárnyasan összetett levél fűrészszélű levélkével; <u>csöves és nyelves virágok fészekvirágzatban</u> , egyes fajtáknál a nyelves virágok túlsúlyban; <u>kaszattermés</u> . ●Dísznövény
133. <i>Erigeron annuus</i> (egynyári seprence) Észak-Amerika	Th. (TH)	Dudvaszár; érdes-pelyhes szőrzet; elliptikus-lándzsás levél; a <u>fészekvirágzatot</u> meddő fehéres nyelves virágok, és termékeny sárga csöves virágok alkotják; a fészkek sáterszerű virágzatot alkotnak; <u>bóbitás kaszattermés</u> . ●Gyomnövény

Apiales — Ernyővirágzatúak rendje

Araliaceae — Borostyánfélék családja

134. <i>Hedera helix</i> (közönséges borostyán) őshonos, atlanti-mediterrán faj	N-E.	Légygyökerekkel kapaszkodó, örökzöld kúszócserje; szórt levélállás; bőrnemű levelei fiatalkori, kúszó hajtásain tenyeresen karéjosak, felálló termőkori hajtásokon tagolatlanok (<i>heterofillia</i>); illóolaj tartalom; 5-tagú virágai ősszel nyílnak; <u>ernyős fürtvirágzat</u> ; cönokarp termőtájból fekete <u>bogyószerű átermés</u> alakul. ●Dísznövény: lomblevelű örökzöld
---	------	---

Apiaceae († Umbelliferae) — Ernyősök családja

135. <i>Apium graveolens</i> (kerti zeller) Mediterráneum	TH.	Raktározó <u>szárgumó</u> ; levelei 1–2 szeresen szárnyaltak, levélkéi hasogatottak; <u>összetett ernyővirágzat</u> ; hasadó <u>ikerkaszat</u> termés; illóolaj tartalom. ●Fűszer- és zöldségnövény
136. <i>Petroselinum crispum</i> (petrezselyem) Mediterráneum	TH.	Raktározó karógyökér; a tőlevelek 2–3 szorosán szárnyasan összetettek, levélkéi hasogatottak; <u>összetett ernyővirágzat</u> , lehulló szíromlevelek; <u>ikerkaszat</u> termés; illóolaj- és C-vitamin-tartalom. ●Gyökérszöszög- és fűszernövény
137. <i>Daucus carota</i> subsp. <i>sativus</i> (sárgarépa) Elő- és Közép-Ázsia	TH.	Raktározó karógyökér; karotin; dudvaszár; többszörösen szárnyasan összetett levél; az <u>összetett ernyő</u> külső sugarai összehajlók; gallérlevelei szárnyasan szeldeltek; horgas tüskés <u>ikerkaszat</u> ; <u>illóolaj-tartalom</u> . ●Gyökérszöszög
138. <i>Daucus carota</i> subsp. <i>carota</i> (vadmurók) őshonos, kozmopolita faj	Th.	Egyéves, gyakori, vadon termő, serteszőrös, dudvaszárú növény; orsógyökere alig raktároz; <u>összetett ernyővirágzat</u> , horgas tüskés <u>ikerkaszat</u> termés. ●Gyomnövény

Dipsacales — Mácsonyvirágúak rendje

Adoxaceae — Pézsmaboglárfélék családja

139. <i>Sambucus nigra</i> (fekete bodza) őshonos, európai faj	M., (N.)	Vastag bélszövetű, <u>erősen paraszemölcsös hajtások</u> ; keresztben átellenes levélállás; páratlanul szárnyasan összetett, fűrészszélű levél; sátorozó összetett <u>bogernyő virágzat</u> ; a forrt pártára nőtt porzók; fekete <u>bengetermés</u> ; nitrogénjelző. ●Gyom- és gyógynövény
140. <i>Viburnum lantana</i> (ostorménfa) őshonos, szubmediterrán faj	M., (N.)	Csupasz rügyek, molyhos fonákú, keresztben átellenes állású, tojásdad levelek; <u>bogernyő virágzat</u> ; 5-tagú forrt virágtakaró, fekete <u>bogyószerű átermés</u> (=egymagvú bengetermés). ●Dísznövény

Caprifoliaceae — Bodzafélék családja

<p>141. <i>Symphoricarpos rivularis</i> (fehér hóbogyó) Észak-Amerika</p>	<p>N.</p>	<p>Keresztben átellenes levélállású lombhullató díszcserje, levelei elliptikusak; levélhónalji virágok; cönokarp termőtájból fehér <u>bogyószerű álmécskék</u> alakulnak.</p> <p style="text-align: right;">●Dísznövény</p>
<p><small>Dipsacaceae — Mácsonyafélék családja</small></p>		
<p>142. <i>Scabiosa ochroleuca</i> (vajsínű ördög szem) őshonos, eurázsiai–kontinentális faj</p>	<p>H.</p>	<p>Tőlevélrózsa, tőszár, keresztben átellenes levélállás; <u>kétszeresen szárnyalt vagy karéjos levelek</u>; forrtszirmú virág; termés bóbitás kaszat; száraz gyepekben gyakori.</p> <p style="text-align: right;">●Vadvirág</p>

Jelmagyarázat

Életformák

- MM.** = magas fák (8m fölött, *mega et macrophanerophyta*).
- M.** = kis fák (2–8m, *microphanerophyta*).
- N.** = cserjék (½–2m, *nanophanerophyta*).
- Ch.** = törpecserjék, párnás növekedésű, vagy párnás-pozsgás növények, áttelelő szerveik (rügyeik) még a talaj felszíne fölött (1–50cm) vannak (*chamaephyta*).
- H.** = évelők, áttelelő szerveik (rügyeik) a talajfelszínen vannak (*hemikryptophyta*).
- G.** = talajlakó növények, áttelelő szerveik (rügyeik) mélyen a talajban vannak (*geophyta*).
- HH.** = vízi–mocsári növények, áttelelő szerveik víz alatt vagy iszapban vannak (*hydato-helophyta*).
- TH.** = kétéves növények (*hemitherophyta*), az első év végén tőlevélrózsát és raktározó szervet (pl. karógyökeret) fejlesztenek, a második évben virágoznak, termést érlelnek, és elpusztulnak.
- Th.** = egyéves növények (*therophyta*), teljes életciklusuk egy naptári éven belül lejár.
- E.** = fennlakó, fákon élő növények (*epiphyta*).
- N-E.** = kószócserjék (liánnövények, *nano-erepophyta*).
- H-E.** = kúszó évelő (pl. a komló, *hemikrypto-erepophyta*).

Egyéb

- = ökonómbotánikai besorolás
  - † = régi elnevezés
- syn. = szinonima (társnév): korábbi, jelenleg nem érvényes tudományos név

Készült a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Növénytan Tanszékén

Felelős szerkesztő: Dr. HÖHN Mária

Korábbi tanszéki munkák alapján írták: Dr. BORDÁCS Sándor, Dr. BENEDEK Lajos, Krisztián, Dr. CSERGŐ Anna-Mária, Dr. HÖHN Mária, Dr. PAPP Viktor, Dr. SOMOGYI Gabriella